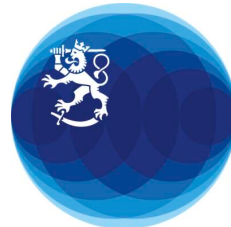

EU:n tuleva kestäviin arvoketjuihin liittyvä sääntely – vastuullisuudesta velvoite

24.10.2023 klo 9.00-10.15

YHTEISTYÖSSÄ

Tervetuloa webinaariin!

Webinaari tallennetaan. Linkki videoon lähetetään sähköpostitse ilmoittautuneille.

Löydät esitykset ja tilaisuustallenteen FIBSin uutishuoneesta: fibsry.fi > Tilaisuusmateriaalit

Kysy ja kommentoi: Löydät Chat-ikkunan Zoomin alapalkista

Kohti kestävämpää maailmaa

**FIBS auttaa yhdistämään vastuullisuuden
ja liiketoiminnan käytännön tasolla.**

FIBS on Pohjoismaiden suurin yritysvastuuverkosto ja johtava yritysten asiantuntijuuden kehittäjä

400+
jäsentä

3/4
Yritykset
1/4
Muut

Tarjoamme parhaat keinot kehittää vastuullista ja kestäväää liiketoimintaa

- ✓ Pysy ajan tasalla
- ✓ Syvennä osaamista
- ✓ Löydä vertaistukea
- ✓ Verkostoidu

Tarkoituksemme on vauhdittaa vastuullisuuden tekijöitä kohti kestävämpää maailmaa

Perustettu 2000

**WBCSD:n
globaalin
verkoston jäsen**

FIBSin tulevat tilaisuudet

Ilmoittaudu mukaan! fibsry.fi > Tilaisuudet

26.10 Knowit: Vastuullisuusdata osaksi liiketoimintaa ja sen kehittämistä

2.11. Kestävien innovaatioiden kaupallistaminen: Case Origin by Ocean

8.11. Dialogi kestävyysmurroksessa ja FIBSin vuosikokous

17.11. Mikä on muuttunut OECSD:n ohjeissa monikansallisille yrityksille ja miten se vaikuttaa sinuun– osa 2: ihmisoikeudet ja sosiaalinen vastuu

**Löydä webinaari-
tallenteet, esitys-
materiaalit, blogit ja
muut sisällöt
kehittämistyösi tueksi.**

fibsry.fi > Uutishuone

**Ilmoittaudu tuleviin
tilaisuuksiimme: pysy
ajan tasalla, löydä
vertaistukea ja
verkostoidu.**

fibsry.fi > Tilaisuudet

**Voit valita teille parhaiten
sopivan palvelukokonaisuuden**

Lue lisää: fibsry.fi > Jäsenyys

Seuraa meitä!

**Liity postituslistallemme niin pysyt ajan tasalla
yritysvastuun trendeistä & uusimmista
käytännöistä.**

fibsry.fi > Liity postituslistalle

Agendalla tänään

- [Yritysvastuudirektiivi](#) (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, ns. CS3D)
- [Pakkotyön torjuntaa](#) koskeva asetusehdotus
- [Metsäkadon torjunta](#)
- [Hiilirajamekanismi](#) (Carbon Border Adjustment Mechanism CBAM)
- [Ekosuunnitteluasetus](#)

Puhujina

Kent Wilska

**Yksikön
päällikkö**

Linda Piirto

Kaupallinen neuvos

**Malena Sell-
Myllyoja**

**kaupallinen
sihteeri**

EU:n tuleva kestäviin arvoketjuihin liittyvä sääntely – vastuullisuudesta velvoite

FIBS, 24.10.2023

Ulkoministeriö, kestävän kaupan yksikkö

Tässä esityksessä:

- Johdanto (Kent Wilska, yksikön päällikkö)
- Yritysvastuu, pakkotyöllä tehtyjen tuotteiden kieltäminen (Linda Piirto, kaupallinen neuvos)
- Hiilirajamekanismi, metsäkadon torjunta, ekosuunnittelu (Malena Sell-Myllyoja, kauppa ja ympäristö -asiantuntija)
- Kysymyksiä ja vastauksia

Iso kuva

- Kansainväliset sopimukset (ympäristö, ihmisoikeudet, työelämän oikeudet)
- Kv.sopimusten kansallinen ratifiointi ja toimeenpano, valtiot vastaavat omasta tontistaan. Sääntelevät alueellaan tapahtuvaa liiketoimintaa.
- Globaalit tuotantoverkostot ja vastuullisuushaasteet.
- Vastuullisen liiketoiminnan sääntely globaaleissa arvoketjuissa.
 - Monenkeskinen kauppajärjestelmä ja WTO. Pääsääntö tähän asti: samankaltaisia tuotteita kohdellaan samalla tavalla. Ei puututa tuotteiden tuotantoprosesseihin ja vaikutuksiin. Ei tulla muiden järjestöjen tonteille.
 - Vapaaehtoiset aloitteet (YK:n Global Compact) ja ohjeistukset (soft law - OECD MNE, UNGP:t)

- Uudet neuvotteluyritykset: YK yritykset ja ihmisoikeudet, Kansainvälinen työjärjestö, ILO?
- EU:n kahden ja alueiden väliset kauppasopimukset
 - Sitoutuminen kv.sopimusten tehokkaaseen toimeenpanoon. EU:n uusi lähestymistapa tiukentaa otetta. Huom. Ei suoria velvoitteita yrityksille.
- EU:n yleinen tullietuusjärjestelmä GSP
- EU:n unilateraalit / autonomiset kestävyysinstrumentit
 - Täydentävät kauppapolitiikan keinovalikoimaa puuttua kestävyysaasteisiin
 - Puututaan globaaliin liiketoimintaan arvoketjuissa EU:ssa toimivien yritysten kautta
- Vihreä siirtymä vyöryy

Lyhyt intro: kansainvälinen oikeus, EU-säätely, kansallinen sääntely

Kansainväliset sopimukset

- Kv-julkisoikeus: valtioiden ja muiden kv-oikeustoimijoiden (järjestöt) väliset suhteet
 - Kv-rikosoikeus, humanitaarinen oikeus, meri- ja sopimusoikeus, ihmisoikeudet
- Kv-yksityisoikeus: yksityishenkilöiden tai yritysten väliset suhteet
 - Lainvalinta, tuomioistuinten toimivalta
- Ei valtioiden yläpuolista toimeenpanevaa taho
- Valvonta- ja riidanratkaisuelimet.

EU-lainsäädäntö

- Direktiivit: jäsenmailla soveltamisvapauksia
- Asetukset: suoraan sovellettavaa sääntelyä 🖱️ KOM voi täydentää delegoituilla säädöksillä
- Oikeuspohja ratkaisee, kumpi
- Neuvotteluprosessi: KOM-ehdotus – neuvottelut neuvoston kanssa, neuvoston yleisnäkemys – parlamentin yleisnäkemys – trilogit – lopputulos.

Kansallinen sääntely

- Arviolta 82,2-88,2 % sääntelystä
- Valmistelu (ml. vaikutusarviot, sidosryhmäkuulemiset) – hallituksen esitys eduskunnalle – eduskuntakäsittely, ml. valiokuntakäsittely – hyväksyminen
- Kansallinen oikeus ei voi olla ristiriidassa niiden kansainvälisen oikeuden normien kanssa, joihin valtio on sitoutunut.

Ks. lisäinfoa:

<https://www.eduskunta.fi/FI/nainedu-skuntatoimii/kirjasto/aineistot/kv-jarjestot/kansainvalisen-oikeuden-tietopaketti/Sivut/Kansainvalinen-oikeus.aspx>

Runsaasti uutta KOM-sääntelyä kestävään kehitykseen ja yrityksiin liittyen

Kestävyys-
raportointi

Metsäkato

Kestävä
rahoitus

Yritys-
vastuu

Akku-
asetus

Yleinen
tullietuus-
järjestelmä GSP

Hiiliraja-
mekanismi

Eko-
suunnittelu

Pakkotyö

Konflikti-
mineraalit

Yritysvastuusäntely ja pakkotyön kielto

Vastuullisen liiketoiminnan pohjana kansainvälisesti sovitut ohjeet

- YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat [ohjaavat periaatteet](#) (2011): valtioilla velvollisuus suojella, kunnioittaa ja edistää ihmisoikeuksia, yrityksillä vastuu kunnioittaa ihmisoikeuksia, molemmilla vastuu korjaavista toimenpiteistä
- OECD:n [toimintaohjeet](#) monikansallisille yrityksille (1976, päivitys 2023): yrityksille vapaaehtoiset ohjeet, mutta valtioiden kansalliset yhteyselimet seuraavat ohjeiden noudattamista -> Suomessa työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä yhteiskunta- ja yritysvastuun neuvottelukunnan kanssa
- Ks. myös OECD:n [asianmukaisen huolellisuuden ohje](#) (2019).

Kertaus: asianmukainen huolellisuus

Asianmukainen huolellisuus = prosessi, jolla yritys tunnistaa, ehkäisee ja lieventää todellisia ja mahdollisia haitallisia vaikutuksia omassa toiminnassaan, toimitusketjussaan ja muissa liiketoimintasuhteissa.

Haitallinen vaikutus = toimi tai toimimattomuus vähentää tai poistaa henkilön mahdollisuuden nauttia oikeuksistaan.

Kuva 1. Asianmukaisen huolellisuuden prosessi ja sitä tukevat toimenpiteet

Yritysvastuudirektiivin tavoitteena ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja ympäristönsuojelu

- Komission [ehdottamat](#) velvoitteet:
 - Yrityksille: toimintapolitiikka, haitallisten vaikutusten tunnistaminen, ehkäiseminen (ml. ehkäisemissuunnitelma), lieventäminen, pysäyttäminen (ml. korjaussuunnitelma), vahingonkorvausvastuu, viestintä, ilmoituskanava (ml. ilmoittajansuoja), johdon vastuut, suunnitelma ilmastoriskeistä, sopimusvakuutukset, investoinnit, tuki pk-yrityksille, yhteistyö.
 - Jäsenmaille: lainsäädännöstä huolehtiminen + valvova viranomainen.
- Soveltamisala suuret yritykset + riskialoilla (tekstiilit, maa-, metsä- ja ruokatalous, metallit) yli 250 työllistävät
- Neuvoston [yleisnäkemyks](#) 1.12.2022. Parlamentin [kanta](#) 1.6.23. Trilogit käynnissä.

Yritysvastuusäntelystä

- Hyvää: saadaan aikaan EU-tason sääntelyä pirstaloitumisen sijaan, tavoitteet tärkeitä
- Haasteet: ymmärrettävyys (erityisesti tarkkarajaisuus ja täsmällisyys), vaikutusten ennakointi ja hallitseminen, kehittyvien maiden yritysten kapasiteetti, arvoketjujen läpinäkyvyys
- Hoitaa: Laura Pätsi ja Sami Teräväinen/TEM

Mistä pakkotyöllä tehtyjen tuotteiden kiellossa on kyse?

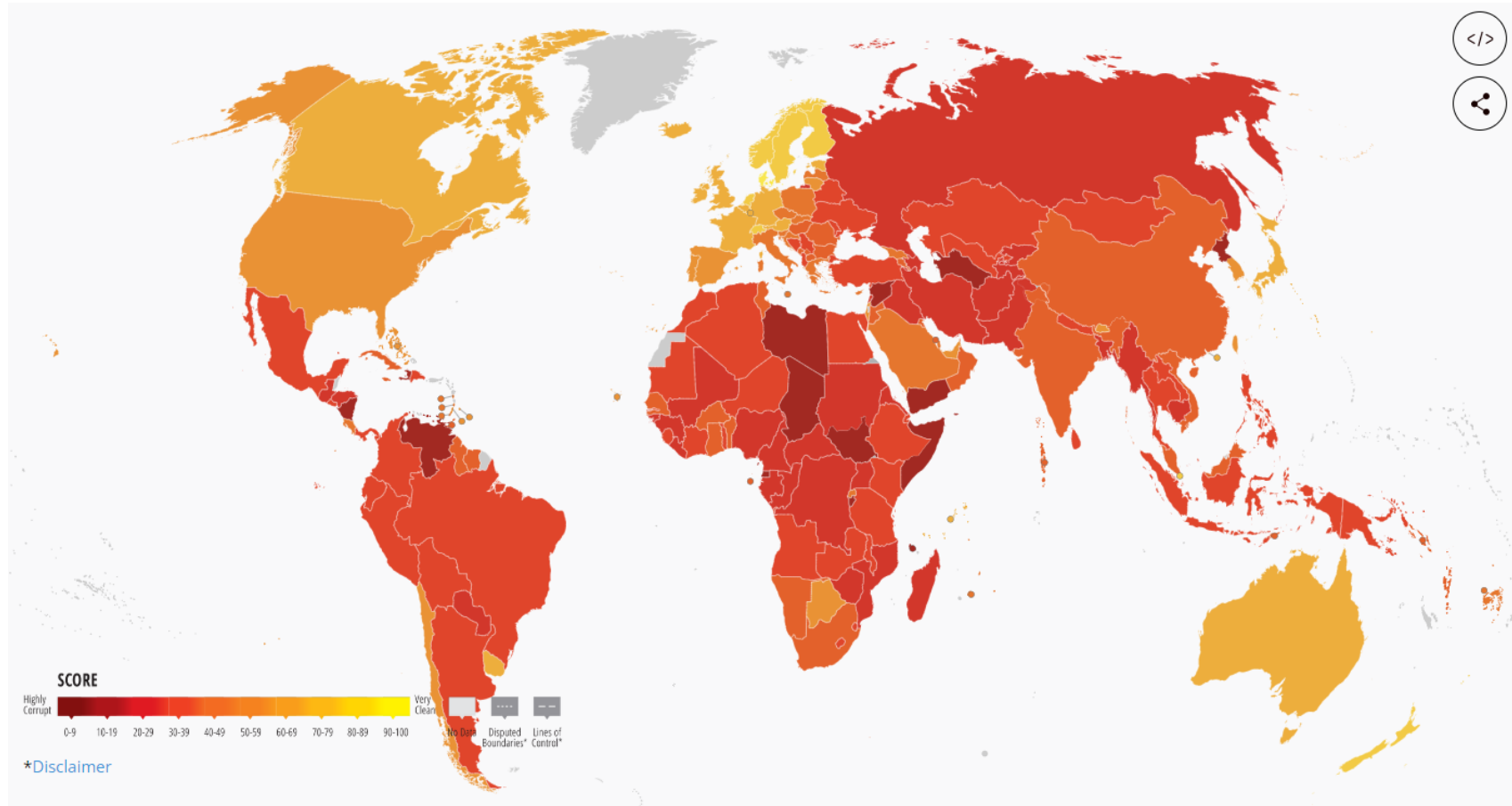
- KOM [asetusehdotus](#) 14.9.2022 kieltää pakkotyön kaikissa tuotteen tuotantoketjun vaiheissa työnteosta jalostukseen
- Pakkotyö = työtä tai palvelusta, joka jonkin rangaistuksen uhalla vaaditaan henkilöltä ja johon mainittu henkilö ei ole vapaaehtoisesti tarjoutunut, ml. lapsityö sekä valtion määräämä pakkotyö (määritelmä ILO)
- Soveltamisala **kaikki yritykset, kaikki tuotteet**
- Viranomainen voi todeta tuotteessa hyödynnetyn pakkotyötä, tällöin yrityksen vedettävä tuotteet pois markkinoilta ja hävitettävä ne.

Pakkotyökiellosta

- Hyvää: maatieteellisesti neutraali
- Haasteet: yhdenmukainen soveltaminen, pienempien yritysten kapasiteetti
- Hoitaa: Laura Pätsi ja Nadine Hellberg-Lindqvist, TEM

Miten suhteuttaa lainsäädännön tavoitteet korruptiontorjuntaan?

Lähde: Transparency Internationalin korruptionäkemysindeksi 2022,
<https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

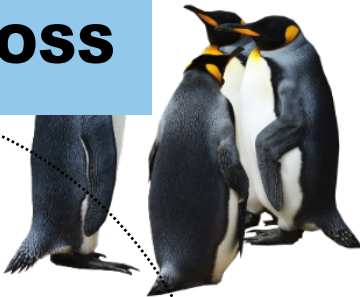

Malena Sell-Myllyoja

KPO-30, ulkoministeriö

- hiilirajamekanismi**
- metsäkatoasetus**
- ekosuunnitteluasetus**

BIODIVERSITY LOSS

CLIMATE CRISIS

DEPLETION OF NATURAL RESOURCES

Hiilirajamekanismi

Hiilirajamekanismi (CBAM) – EU:n päästökauppajärjestelmän ulkoinen peili

- **Tavoite** – globaali hiilen hinta (ulkoisvaikutusten hinnoittelu, hiilivuodon estäminen, level playing field)
- **Asetus hiilirajamekanismista (CBAM)** kattaa **sementin, teräksen ja raudan, alumiinin, lannoitteiden ja sähkön lisäksi myös vety, tietyt (teräksen ja raudan) prekursorit ja tietyt epäsuorat päästöt**. Ei kohdistu yksittäisiin maihin, vaan tavoittelee tuotteiden hiilijalanjälkeä.
- **CBAM astui voimaan toukokuussa 2023**. Toimeenpano alkanut 10/23 (dry run raportointi), 1/26 maksut CBAM sertifikaateista. ETS:n alainen ilmaisjako CBAM sektoreiden osalta poistuu kokonaisuudessaan vuoteen 2034 mennessä (takapainotteisesti) ja vastaavasti hiilirajamekanismi on täysin käytössä tuolloin. Täytäntöönpanoasetukset työn alla. TEM vastaa näiden neuvotteluista (Saana Takamäki).
- **Tulli toimii Suomessa toimivaltaisena viranomaisena** (Sture Skinnari). Tullilta saa lisää tietoa, järjestetään webinaareja, infoa löytyy CBAM nettisivulta <https://tulli.fi/hiilirajamekanismi>
- Globaali kritiikki, kuitenkin myös kasvavaa kiinnostusta hiilen hinnoittelua kohti. OECD prosessi, COP28 Suomen paviljonki, fossiilitukien reformi.

Metsäkatoasetus

Metsäkatoasetus – EU DR

- EU:n metsäkatoasetus **astui voimaan 29.6.2023**. Veloitteet on täytettävä 18 kuukautta tämän jälkeen. Pieniä ja mikroyrityksiä koskien siirtymäaika on 24 kuukautta. Täytäntöönpanoasetukset työn alla, MMM johtaa (Viktor Harvio)
- **Tuotekate:** nauta, kaakao, kahvi, palmuöljy, soija ja puutuotteet sekä niistä johdetut tuotteille, mm nahka, suklaa ja huonekalut. Lisäksi kumi, hiili, painopaperi sekä palmuöljystä lisätuotteita.
- Todistettava ettei vienti/tuontituotteet ole aiheuttaneet **metsäkatoa tai metsien tilan heikkenemistä 31.12.2020** jälkeen (**cut-off date**).
- Täytettävä: 1) metsäkatovapaa tuotantoketju –määritelmä (ml. kestävät korjuuoperaatiot), 2) asianmukaisen huolellisuuden järjestelmän vaatimukset (työelämän normit, ympäristö- ja ihmisoikeudet, ml alkuperäiskansojen oikeudet) ja 3) tuotantomaaan lainsäädännön veloitteet.
- Toimeenpanossa jaetaan maita tai alueita matalan, keskimatalan tai korkean **riskin luokkiin**, jonka mukaan seuranta.
- Toimivaltainen viranomaisena Suomessa **Ruokavirasto**.

Ekosuunnitteluasetus

Kiertotalous: jätteenkäsittelystä ekosuunnitteluun

- **Green Deal – Kiertotalouden toimintaohjelma**
- **Ekosuunnitteluasetus (ESPR)** trilogi neuvotteluvaiheessa, TEM Suomen vastuuministeriö (Eriika Melkas).
- **Kestävistä tuotteista** normi EU:n markkinoilla (pl lääkkeet, ruoka): energiatehokkuus, resurssitehokkuus, kierrätettävyys, korjattavuus, kierrätysmateriaalisisältö, sekä tuotteiden hiili- ja ympäristöjalanjälki ja merkinnöt. **Uudet standardit.**
- **Tuotepolitiikka:** edetään tuoteryhmittäin asetuksilla: Akut, ajoneuvot, tekstiilit (TEM, YM).
- **Digitaaliset tuotepassit** – koko arvoketjun jäljitettävyys. Miten kauppakumppanit mukaan?
- Maailman kiertotalousfoorumi **WCEF2024 Brysselissä.**

Kiitos!

<https://twitter.com/KentWilska>

<https://www.linkedin.com/in/malena-sell-myllyoja-2642791a/>

<https://www.linkedin.com/in/lindapiirto/>

Q & A

Kuinka onnistuimme tänään?

**Auta meitä kehittämään palveluitamme
ja vastaa lyhyeen palautekyselyymme.**

Löydät linkin kyselyyn sähköpostistasi.